

Udruga za unapređenje kvalitete življenja

Udruga za unapređenje kvalitete življenja LET
Radnički dol 10 , 10000 Zagreb, Hrvatska
Tel./Faks: +385 -1-4823041 ; Mobitel: 091/7244 744 091/9555549;
let@zg.t-com.hr;
www.udruga-let.hr : www.samohrani.com

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ ZA 2008. GODINU

Zagreb, 31.03.2009. godine

Odlukom Upravnog odbora udruge LET, prihvaća se godišnji izvještaj za 2008. godinu.

A. Javno zdravstvo

Provedbom Programa smanjenja štete te razvojem preventivnih i edukacijskih programa, udruga LET je u Hrvatskoj, a posebno Zagrebu prepoznata od strane korisnika, stručnjaka i medija kao kreativna, marljiva i pouzdana organizacija. O radu udruge govore podaci da smo godišnje povećali broj korisnika za oko 30%, osoba koje su izvan bilo kakvog zdravstvenog sustava. Radom udruge LET na području prikupljanja infektivnog otpada su bili najzadovoljniji zaposlenici u vrtićima i osnovnim školama, koji su nam sami počeli javljati na kojim mjestima se okupljaju ovisnici i bacaju opasan otpad. Udruga je pokrenula i ostvarila inicijativu za umrežavanje udruga koje provode programe smanjenja štete, provedbom mjera zaštite na radu - prvo organiziraju se i traže za zaposlenike i volontere u programima smanjenja štete, a u 2008. godini i pokretanjem postupka registracije mreže udruge.

Izdali smo prvi hrvatski *Priručnik o programima smanjenja štete* koji se koriste pri edukacijama budućih vanjskih radnika i studenta socijalnog rada i medicine, a koji aktualizira i objašnjava principe rada u programima smanjenja štete te posebno služi razjašnjavanju važnosti programa smanjenja štete za zdravlje cjelokupne zajednice. Provedeno je prvo istraživanje o kvaliteti života intravenskih korisnika droga u Hrvatskoj, koje je predstavljeno na Međunarodnoj konferenciji o AIDS -u u Torontu 2006. godine. Istraživanjem su dobivena prva saznanja o pristupu aktivnih intravenskih korisnika droga zdravstvenim i socijalnim uslugama, a čiji rezultati pomažu u unapređenju rada s ovom populacijom. Postigli smo pozitivne promjene kod djece, mladih i roditelja provodeći program „Iskorak prema mladima grada Zagreba u prevenciji pušenja, alkohola i droga“. Ukazali smo na neprihvatljivo reklamiranje alkohola i cigareta u medijima te smo u svojim aktivnostima pokrenuli javnu kampanju za zabranu reklamiranja alkohola (piva) do 21h u svim medijima. Time smo dali poruku djeci i mladima da je pivo alkohol i da je konzumiranje piva neprimjereno za njihovu dob. Organiziranjem javnih tribina o prevenciji HIV/AIDS -a (redovitim obilježavanjem 1. prosinca - Svjetskog dan borbe protiv HIV/AIDS -a), hepatitisa B i C, prevenciji alkohola, pušenja i droga (redovitim obilježavanjem 26. lipnja - Međunarodnog dana borbe protiv zlouporabe i trgovine drogom) skrećemo pažnju medija i građana o ovim problemima te, u suradnji sa istaknutim stručnjacima - sveučilišnim profesorima i praktičarima, planiramo inicirati promjene u društvu. Tiskali smo više od 60000 primjeraka letaka, brošura, priručnika, plakata, informativnih vodiča koji su educirali građane o zdravijem načinu života te ih potaknuli na zdravije ponašanje.

B. Socijalna skrb

Skrb za jednoroditeljske obitelji predstavlja najznačajnije aktivnosti udruge LET u području socijalne skrbi. Autori smo prvog priručnika za jednoroditeljske obitelji „*ZA i O jednoroditeljskim obiteljima*“ (1500 primjeraka), a tijekom siječnja 2007. godine smo izdali i drugo, izmijenjeno i dopunjeno izdanje (2000 primjeraka) čime smo obuhvatili preko 10000 građana (priručnici su dostupni u svim gradskim i sveučilišnim knjižnicama, Internetu). Pokrenuli smo i javne rasprave o pravima i položaju jednoroditeljskih obitelji na razini gradskih uprava u Zagrebu, Rijeci, Osijeku i Splitu. Osnivanjem edukacijskog centra za samohrane roditelje smo doprinijeli svijesti o potrebi multidisciplinarnog pristupa rješavanju problema samohranih roditelja kao i njihovom uključivanju u rješavanje problema. Udruga LET jača organizacijske kapacitete drugih udruge u prepoznavanju potreba samohranih roditelja (svih 7 trenutno registriranih udruga na ovom području) te potičemo ne-stigmatizirajući odnos, prije svega socijalnih radnika i pravnika u centrima za socijalnu skrb. Sudjelovali smo u osnivanju udruge NORNE u Bosni i Hercegovini, potpisali smo partnerski sporazum te smo na taj način hrvatska iskustva i znanja širiti preko granica i sinergijski djelovati na korisnike. Pokrenuli smo osnivanje mreža udruge i u Hrvatskoj.

C. Zaštita i promicanje ljudskih prava

Udruga LET je u konstantnoj suradnji s Policijskom upravom Zagreb aèkom i Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi provodila senzibilizaciju struènjaka za probleme s kojima se susreæu intravenski korisnici droga (stalne policijske ophodnje i pretresi ovisnika, odbijanje zdravstvenih radnika da upoznaju ovisnike sa njihovim pravima u ostvarivanju socijalne i zdravstvene skrbi) i osobama koje se bave seksualnim rado (neredoviti ili nepostojeæi ginekološki i drugi medicinski pregledi, stigmatizacija, nekorištenje usluga centara za socijalnu skrb). Radimo na promicanju jedn akih mogućnosti za žene i muškarce te takoðer skreæemo pozornost javnosti i struènjaka na ranjivost žena na HIV/AIDS.

Unutar programa „Iskorak prema mladima grada Zagreba u prevenciji pušenja,alkohola i droga“ radimo s mladim Romima. Zbog specifiènosti naè ina života romske populacije, postojeæi programi prevencije èesto zaobilaze mlade Rome te je naš projekt donio promjenu u ponašanju i stavovima mladih Roma grada Zagreba. Redovito komuniciramo s medijskim kuæama (prije svega Vjesnikom, Hrvatskim radijom, OTV-om i Z1 televizijom te pojedinim novinarima i urednicima u tim kuæama) kojima dajemo svoje viðenje rješavanja javnozdravstvenih, socijalnih i drugih problema (ovisnosti, jednoroditeljskih obitelji, prevencije alkohola, pušenja i droga). Nastavit æemo i intenzivirati rad s medijima organiziranjem edukativnih radionica za udruge koje nastaju. Na taj naèin æemo jaèati druge organizacije da u radu s medijima prenose svoje poruke, ideje i promièu int erese i prava svojih korisnika i graðana Hrvatske.

Veliku pažnju posveæujemo provedbi **Edukacijskih i preventivnih socijalnih i javnozdravstvenih programa**

Edukativni i preventivni socijalni i javnozdravstveni programi su široko podruèje djelovanja udruge LET. Oni obuhvaæaju 5 tematska podruèja rada:

- a. *djeca i mladi* (zdravstvo i socijalna skrb),
- b. *roditelji* (zdravstvo i socijalna skrb),
- c. *lokalnu zajednicu, lokalne i državne vlasti* (zagovaranje),
- d. *poslovni sektor* (zagovaranje, edukacije),
- e. *meðunarodni projekti* (zagovaranje, edukacije, zdravstvo i socijalna skrb, partnerstv a, umrežavanja).

Za svako podruèje rada su odreðeni voditelji projekata i podprojekata, a projekti su meðusobno usklaðeni od strane Izvršne direktorice kao tima za nadzor i praæenje projekata. Uoèili smo potrebu za multimetodskim i multidis ciplinarnim projektima koji povezuju javno zdravstvo, socijalnu skrb, edukacije i zagovaranje tako da na projektima rade socijalni radnici, socijalni pedagozi, ekolozi -biolozi, psihijatri, specijalisti školske i obiteljske medicine, epidemiolozi, psiholozi i pravnici. U svoj rad uključujemo i studente Studijskog centra socijalnog rada kao i druge volontere (uèenike srednjih škola i studente).

Udruga provodi svoje programe i projekte u suradnji sa nizom nevladinih organizacija (TERRA, HELP, INSTITUT, udru ge jednoroditeljskih obitelji itd.) i cijelim nizom javnih institucija (Hrvatski Crveni križ, Obiteljski centar grada Zagreba, Centar za socijalnu skrb grada Zagreba), Hrvatskim CARITASOM i dr.

Odobrene potpore u 2008. godini:

NAZIV PROJEKTA	ODOBRENO OD <i>(upisati naziv tijela državne uprave ili lokalne samouprave)</i>	IZNOS ODOBRENE POTPORE
Projekt smanjenja štete - program zamjene štrcaljki i igala za potrebe i.v. korisnika droga	Min. zdravstva i soc. skrbi	271.476,00 kn
Program smanjenja štete - rad sa intravenskim korisnicima droga	Min. zdravstva i soc. skrbi	225.190,00 kn
Program smanjenja štete	Min. zdravstva i soc. skrbi	165.390,00 kn
Pušenje, alkohol, droga - NE HVALA !	Min. obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti	120.000,00 kn
Zajedno (Jačanje socijalnih kompetencija jednoroditeljskih obitelji)	Min. obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti	40.000,00 kn
Unaprijeđenje efikasnosti i obima programa smanjenja štete	Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva	99.300,00 kn
Savjetovalište i centar za podršku jednoroditeljskim obiteljima u Zagrebu	Grad Zagreb - Gradski ured za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje	25.000,00 kn
Program smanjenja štete - rad sa intravenskim korisnicima droga	Grad Zagreb - Gradski ured za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje	30.000,00 kn
Prevenција spolno prenosivih bolesti i zaštita reproduktivnog zdravlja	Min. zdravstva i soc. skrbi	55.000,00 kn
Jačanje kapaciteta lokalnih zajednica za život bez ovisnosti	Zagrebačka županija	5.000,00 kn
Pušenje, alkohol, droga - NE HVALA !	Min. zdravstva i soc. skrbi	85.000,00 kn

Zasada odobrene potpore u 2009 . godini:

NAZIV PROJEKTA	ODOBRENO OD <i>(upisati naziv tijela državne uprave ili lokalne samouprave)</i>	IZNOS ODOBRENE POTPORE
Program smanjenja štete - rad sa intravenskim korisnicima droga	Min. zdravstva i soc. skrbi	385.480,00 kn
Program smanjenja štete	Min. zdravstva i soc. skrbi	327.980,00 kn
Program smanjenja štete	Grad Zagreb - Gradski ured za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje	20.000,00 kn
Centar za podršku jednoroditeljskim obiteljima u Zagrebu	Grad Zagreb - Gradski ured za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje	30.000,00 kn
Institucionalna potpora razvoju i/ili stabilnosti udruge	Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva	376.708,00 kn

Svrha dokumenta:

Jasno komunicirati aktivnosti – projekte i programe, financijsku situaciju te buduæe pravce razvoja udruge LET prema dionicima civilnog društva.

Svrha, područje djelovanja i ciljevi osnivanja udruge:

Razvijanje i poticanje multidisciplinarnog pristupa ko mpleksnom pitanju zdravlja i bolesti, izrada i provedba programa zdravstvene i socijalne edukacije puèanstva, razvijanje svih oblika zdravstvene i socijalne kulture, zaštita ljudskog zdravlja i unapreðenje zdravog življenja jaèanjem sustava prevencije nast anka bolesti i sudjelovanjem u odgoju djece, mladeži i odraslih osoba, razvijanje javnozdravstvenih programa, pružanje savjetodavne pomoæ pojedincima i obiteljima, provoðenje programa smanjenja štete i dr. iz èl. 9. Statuta Udruge. Ciljevi osnivanja udru ge su unapreðenje kvalitete življenja, zaštita ljudskog zdravlja, prevencija nastanka bolesti i pomoæugroženim i bolesnim osobama.

Sastavnice dokumenta:

Godišnji izvještaj za 2008 . godinu èine izvještaji izvršne direktorice, dipl. socijalne radnice , koordinatora vanjskog rada, zapisnici sa sjednica Upravnog odbora, izvještaji zaposlenika, raèunovodstveni izvještaji, evaluacije pojedinih programa i projekata i izvještaji sa supervizijskih sastanaka.

Statusne stvari:

Tijekom 2008 . godine na puno radno vrijeme su bila 6 zaposlenika. Honorarno su u udruzi LET radili suradnici angažirani na pojedinim dijelovima projektnih aktivnosti.

Programi:

Nastavljeno je provođenje dugogodišnjeg programa **Programi smanjenja štete** čiji je cilj povećanje efikasnosti i obujma mjera programa smanjenja štete kroz unapređenje suradnje sa tijelima državne uprave, neprofitnim organizacijama, medijima, građanima i stranim donatorima radi povećanja mjera prevencije ovisnosti, liječenja i rehabilitacije ovisnika te sprječavanja širenja virusnih zaraznih i spolno prenosivih bolesti. Program obuhvaća vanjski (outreach) rad, a namijenjen je smanjenju širenja HIV/AIDS - a i drugih spolno i krvlju prenosivih bolesti (hepatitis B i C) među seksualnim radnicama i intravenskim korisnicima droga. Cilj vanjskog rada je poticati promjene prema zdravijem ponašanju kod osoba rizičnog ponašanja (intravenski korisnici droga i seksualne radnice) na dva načina: edukacijom i podjelom preventivnog materijala (sterilne igle, štrcaljke, kondomi) neposredno u zajednici te upućivanjem u zdravstvene i socijalne institucije. U svoj rad uključujemo osobe rizičnog ponašanja za koje su i sami programi namijenjeni. U akcijama čišćenja lokacija (školskih i vrtićkih dvorišta, parkova...) od odbačenog narkomanskog pribora organiziramo volontere i lokalnu zajednicu.

Krajem prosinca 2008 . godine broj korisnika je iznosio: Intravenski korisnici droga 402 (370 u 2007 .godini) osoba, seksualne radnice 135 (u 2007 .godini 116) osoba.

Područje rada vanjskih radnika (Zagreb), dva dežurna vozila i dva mobitela. Zaposlena su 4 vanjska radnika.

Korisnici droga i podijeljeni pribor :

Drop in + outreach	January	February	March	April	May	June	July	August	Septm	October	November	December
# Clients (repeated)	370	372	376	380	384	386	387	389	389	391	396	398
#New clients	2	4	4	4	2	1	2	0	2	5	2	4
Number of visits	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
# Needle intake*	1100	1315	1280	1150	980	1060	890	750	810	850	670	715
# Syringes intake *	1050	1280	1160	1090	920	1005	850	750	760	800	620	700
# Needles distributed*	5110	6050	6195	5810	5112	5340	4823	3536	4857	4990	5005	5127
# Syringes distributed*	4782	5665	5820	5535	4985	5115	4636	3848	4690	4712	4855	4930
# Condoms distributed	1050	715	420	320	480	500	300	320	300	380	355	500
# Distilled water	2180	2250	2140	1760	1050	690	585	-	520	1098	985	990
# Alcohol bandages	3860	2195	-	-	-	1470	3220	5130	3655	3960	3870	5155
# Service Delivery Points (drop in centre+ outreach sites)	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11
# Printed materials distributed	300	200	155	150	100	90	50	20	135	100	80	136

*insuline syringe= 1 needle +1 syringe

Osim postojećih lokacija, korisnici programa mogu nazvati Info telefon **091 7244 744** ili **091 9555 549** i dogovoriti mjesto i vrijeme susreta sa vanjskim radnicima. Tako smo dostupni svih sedam dana u tjednu i prilagođavamo se potrebama svih korisnika.

Unapređenje efikasnosti, kvalitete i obima mjera pr ograma smanjenja štete - dugogodišnje provođenje

Projekt se provodi kroz sljedeće aktivnosti:

- Izradu i podjelu prvog hrvatskog priručnika o programima smanjenja štete i organizacija tribina
- Organizacija Centra za edukaciju i osposobljavanje vanjskih, outreach radnika:
 - izrada i provođenje plana edukacije,
 - izrada i provođenje plana zaštite na radu za outreach radnike
 - izrada plana supervizije za outreach radnike
 - uključivanje volontera u provedbu programa smanjenja štete
 - promocija zanimanja vanjskog (outreach) radnika za rad sa ciljanim skupinama
 - promocija učinka i popularizacije programa smanjenja štete
 - poticanje rasprave o programima smanjenja štete
- Obilježavanje Međunarodnog dana borbe protiv zlouporabe droga i nezakonitog prometa drogama (26.06.) i obilježavanje Svjetskog dana borbe protiv AIDS -a (01.12.):
 - zdravstvena edukacija i prosvjetavanje
 - promjena svijesti i odnosa društvene zajednice prema bolesti HIV/AIDS i intravenskim korisnicima droga
 - razvijanje zdravstvene i socijalne kulture
 - razvijanje preventivnih programa i edukacija pučanstva
- Osnivanje Mreže udruga koje provode programe smanjenja štete

Naš je dugoročni cilj povećati održivost programa smanjenja štete kroz povećanje broja vanjskih (outreach) radnika i volontera koji povećavaju nivo znanja i svjesnost o HIV -infekciji, Hepatitisu B i C i drugim spolno prenosivim bolestima među direktnim korisnicima programa (intravenski korisnici droga) kako bi se spriječilo širenje HIV -infekcije, Hepatitisa B i C i drugih spolno prenosivih bolesti.

U 2008. godini izrađen je kompjutorski program za praćenje broja korisnika i osnovnih podataka o njima koji se temelji na šifri koju svaki korisnik dobije koji je unaprijed izradom dijela o praćenju provedbe projekta (financijska sredstva utrošena po vrsti troška te stanje skladišta). Također, osnovana je Mreža udruga BENEFIT kojom predsjedava Iva Jovović

Iz EVALUACIJE PROJEKTA:

Provedba uspješnosti aktivnosti Projekta

U samom planiranju provedbe Projekta može se reći da je autor projekta uskladio aktivnosti projekta s planiranim vremenom provedbe pojedine aktivnosti. Odabir pojedinih aktivnosti Projekta pokazale su se kao izuzetno uspješna što govori podatak da su u potpunosti ostvareni gore navedeni ciljevi Projekta. Bitan čimbenik u evaluiranju samog Projekta je evaluiranje pojedinih aktivnosti Projekta što govori o 100% provedbi navedenih aktivnosti kao i o visokoj uspješnosti provedbe svake pojedine aktivnosti. Tijekom evaluacije Projekta evaluirana je i stavka ispunjavanja predviđenog broja korisnika što je u većem dijelu ostvareno. Neznatno manja obuhvaćenost predviđenog broja korisnika bila je prisutna u području provedbe aktivnosti tribina gdje je zabilježen manji broj sudionika od predviđenog. No, isto nije umanjilo kvalitetu provođenja same aktivnosti Projekta, jer ukoliko se usporede sudionici provedenih tribina u ovom Projektu s sudionicima tribina prijašnjih tribina i sličnih skupova vidi se da su bili nazočni u oko 50% zastupljenosti sudionika novi sudionici što upućuje na dosadašnju kvalitetu rada Udruge, ali je i pokazatelj širenja područja rada na nove korisnike. Evaluacijom navedene aktivnosti utvrđeno je da je s obzirom na vezivanje ove aktivnosti uz obilježavanje pojedinih datuma kao što je Međunarodni dan borbe protiv zlouporabe droga i nezakonitog prometa drogama (26.06.) i Svjetski dan borbe protiv AIDS -a (01.12.) istovremeno održano nekoliko skupova, a posljedica čega je manja posjećenost na navedenim aktivnostima Projekta. Prijedlog za otklanjanje navedenog nedostatka je ili izabrati opciju udruživanja s drugim organizacijama u provođenju navedene aktivnosti ili pomicanje događanja još više dana prije samog dana obilježavanja navedene aktivnosti. Provedena procesna i projekta evaluacija Projekta „Unapređenje efikasnosti i obima mjera programa smanjenja štete“ potvrdila je visoku uspješnost provedbe samog Projekta te postizanje postavljenih ciljeva.

Projekti:

Program pomoći jednoroditeljskim obiteljima u Hrvatskoj

Programi pomoći jednoroditeljskim obiteljima u Hrvatskoj se provode od 2004. godine kroz projekte: Edukacijski centar za samohrane roditelje (financiran od Grada Zagreba, Ureda za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje, 15.000,00 kuna) i Prevencija ovisnosti kod djece samohranih roditelja (financiran od Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, 30.000,00 kuna i 15.000,00 kuna od Ureda za ravnopravnost spolova). Programi pomoći su nastavljeni u 2006. godini kroz 3 projekta (Jačanje socijalne mreže i obiteljskih kapaciteta jednoroditeljskih obitelji u Hrvatskoj, 77.580,00 kuna, Jačanje socijalne mreže i obiteljskih kapaciteta jednoroditeljskih obitelji u Hrvatskoj - iskustva Zagreba, 20.000,00 kuna, i Socijalno uključivanje jednoroditeljskih obitelji u Hrvatskoj, 138.225,00 kuna, financirani od Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, Ureda Svjetske banke u Hrvatskoj i Grada Zagreba). U 2007. godini smo provodili projekte: Jačanje socijalnih kompetencija jednoroditeljskih obitelji (financiran u iznosu od 40.000,00 kuna od Min. obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti), Jačanje uloga organizacija civilnog društva u rješavanju problema jednoroditeljskih obitelji u Hrvatskoj (financiran od strane Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva u iznosu od 80.000,00 kuna) i Savjetovništvo i centar za podršku jednoroditeljskim obiteljima u Zagrebu (financiran sa 25.000,00 kuna od Grada Zagreba, Ureda za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje). U 2008. godini smo osigurali 40.000,00 kuna za projekt Za_JEDNO od Min. obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti te 20.000,00 kuna od Grada Zagreba, Ureda za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje, a planiran je nastavak kroz 2009. godinu s glavnim ciljem osnivanja prvog centra za samohrane roditelje u Hrvatskoj te europskog centra za jednoroditeljske obitelji u Zagrebu početkom 2010. godine.

Potaknuli smo pitanje prava jednoroditeljskih obitelji u Hrvatskoj, s naglaskom na prava djece na ostvarivanje zakonskog uzdržavanja od roditelja s kojima dijete ne živi. Prema neslužbenim podacima tek 40% djece prima pomoć za uzdržavanje (alimentaciju), a time je narušen odnos roditelja međusobno kao i materijalna situacija djece. Također smo pokrenuli niz radionica i javnih rasprava namijenjenih samohranim roditeljima iz područja komunikacija, odnosa roditelja - djece i roditelja međusobno, obiteljsko - pravne i kazneno - pravne zaštite djece. Objavljen je niz članaka u novinama (Vjesniku, Jutarnjem listu), sudjelovali smo u nekoliko emisija Hrvatskog radija, Obiteljskog i Plavog radija, tv emisijama Hrvatske televizije, OTV-a i Z1. Na taj način je, s jedne strane, omogućeno upoznavanje i informiranje velikog broja građana o ovoj tematici, a s druge strane smo okupili veliki broj samohranih roditelja koji su prepoznali i artikulirali svoje probleme. Smatramo da problemi jednoroditeljskih obitelji (koji su prema svome nastanku raznovrsni - udovice/ci, razvedeni, izvanbraćeni partneri) zahtijevaju multidisciplinarni i multimetodski rad koji će obuhvatiti različite čimbenike koji na njega utječu. Osnivanjem prvog hrvatskog centra za jednoroditeljske obitelji koji će služiti kao servis svim građanima, a zatim i osnivanje europskog centra će definirati Hrvatsku kao mjesto ostvarivanja socijalne pravde i jednakosti.

Do siječnja 2007. godine smo tiskali u 2000 primjeraka drugo izdanje Priručnika za samohrane roditelje i njihovu djecu (Fišer, S., Marković N., Ogrista, J., Radat, K.: *Za i O jednoroditeljskim obiteljima*, udruga LET, Zagreb, 2006) te ga distribuirali u četiri najveće grada Hrvatske. Predstavljanje Priručnika u Rijeci, Splitu, Zagrebu i Osijeku, osim izravnim korisnicima, bilo je otvoreno i građanima, medijima i predstavnicima lokalnih uprava čime smo aktualizirali i upoznali širu javnost o specifičnim potrebama samohranih roditelja, a potrebe jednoroditeljskih obitelji aktualizirali u manjim sredinama. 2007. godine smo pokrenuli web stranicu www.samohrani.com, jedinu takve vrste u Hrvatskoj.

Rezultati u 2008. godini:

Direktni korisnici:

Samohrani roditelji - 180 roditelja savjetovano

Indirektni korisnici:

- 800 građana putem medija (naša procjena)
- 20 zaposlenika tijela lokalne i županijske uprave (upravnim odjelima za socijalnu skrb i zdravstvo, upravnim odjelima za predškolski odgoj, obrazovanje i šport)
- 300 samohranih roditelja obaviješteno o provedbi projekta putem drugih organizacija i institucija, naša procjena prema broju roditelja koji zovu i traže materijale
- 4000 korisnika Interneta putem web stranica

Ukupno 5520 indirektnih korisnika projekta.

PUŠENJE, ALKOHOL, DROGA - NE HVALA !

Problemi konzumiranja cigareta, alkohola i droga postaju ogroman društveni-socijalni i zdravstveni te obiteljski teret, a Hrvatska se približava europskim trendovima (ESPAD 2004) gdje se smanjuje dob prvog konzumiranja sredstava ovisnosti na 12-14 godina, a razlike između djevojčica i dječaka u tome nestaju. Projektom "Promocija zdravih stilova življenja mladih Zagreba i Zagrebačke županije: život bez pušenja, alkohola i droga" udruga LET nastavlja raditi s dvije skupine s velikim rizičnim faktorima - mladima od 15-29 godina koji se okupljaju u gradskim parkovima te mladim Romima te nudi tijekom desetomjesečnu provedbu projekta jedinstven i neposredan način rada - **vanjski rad** - dolazak vanjskih radnika u područja gdje se mladi okupljaju u poslijepodnevnom i noćnim satima te informiraju i educiraju o kvalitetnijem provođenju slobodnog vremena kao zdravog i uspješnog stila života na području Zagreba i Zagrebačke županije.

Dugoročni ciljevi projekta obuhvaćaju unapređenje kvalitete života mladih te osnaživanje u borbi protiv ovisnosti, s posebnim naglaskom na mlade Rome, a **kratkoročni** obuhvaćaju povećanje znanja mladih i roditelja o svim sredstvima ovisnosti (cigarete, alkohol, droga), poticanje mladih na kvalitetno provođenje slobodnog vremena i usvajanje zdravih stilova življenja, senzibiliziranje roditelja, stručnjaka i predstavnika lokalnih zajednica Zagreba i Zagrebačke županije na probleme ovisnosti i načine suočavanja s drogama kao i oblicima prevencije i liječenja, educiranje mladih za borbu protiv zlouporabe droga, pušenja i alkohola, povećanje znanja o zdravstvenom stanju i navikama konzumiranja sredstava ovisnosti mlade romske populacije.

EVALUACIJA PROJEKTA

Projektom "Pušenje, alkohol, droga – NE HVALA!" udruga LET prepoznaje probleme konzumiranja cigareta, alkohola i droga kod mladih temeljem statističkih podataka, ali i osobnim iskustvom provede programe u okviru Udruge. Svjesni su da navedeni problemi postaju ogroman društveni – socijalni i zdravstveni te obiteljski teret, a Hrvatska se približava europskim trendovima (ESPAD 2004) gdje se smanjuje dob prvog konzumiranja sredstava ovisnosti na 12-14 godina, a razlike između djevojčica i dječaka u tome nestaju. Projektom su obuhvaćene dvije skupine korisnika s velikim rizičnim faktorima - mladi od 15-29 godina koji se okupljaju u gradskim parkovima te mladim Romima. Mladi, posebno u dobi od 15-18 godina, provode veliki dio vremena u gradskim parkovima gdje se okupljaju i družu te tako provode slobodno vrijeme, najčešće u poslijepodnevnom i noćnim satima. Neizostavan dio tih druženja je i konzumacija cigareta, alkohola, ali i lakih droga. Prevencija i jake zdravstveno - odgojne mjere mišljenja su da mogu pozitivno utjecati na smanjenje ovisnosti. Druga skupina korisnika su mladi Romi. Brojna istraživanja o Romima u Republici Hrvatskoj provedena u posljednjih dvadesetak godina (npr. Institut za društvena istraživanja u Zagrebu 1982., Društveni položaj Roma u SR Hrvatskoj; Institut društvenih znanosti Ivo Pilar 1998. godine, Društveni i razvojni položaj Roma u Hrvatskoj; Državni zavoda za obitelj, materinstvo i mladež 2002., Struktura romskih obitelji i poimanje sadržaja roditeljstva u njima) govore da su romska domaćinstva pretežno mlada, a navedenim istraživanjem iz 1998. godine utvrđeno je da su u 50% anketiranih domaćinstava svi uključeni mlađi od 39 godina, dok su domaćinstva s uključanima starije dobi vrlo rijetka. Kako bi se uspješno prevenirala zlouporaba sredstava ovisnosti, potrebno je prevenciju započeti u ranoj dobi i provoditi je kontinuirano. Zbog specifičnosti načina života romske populacije, postojeći programi prevencije često zaobilaze mlade Rome. Udruga LET je svjesna problema romske populacije, posebno otežanog pristupa informacijama kojem doprinosi raširena nepismenost u romskoj populaciji te je potrebno razvijati alternativne načine koji će obuhvatiti veći broj Roma. Osim toga, nizak je stupanj pristupa preventivnim i kurativnim uslugama (dijelom otežan zbog neriješenog državljanstva mnogih Roma). Romi su socijalno izolirani, a u medijima se spominju u negativnom kontekstu (Analiza tiskovnih medija: Percepcija nacionalnih manjina u hrvatskim tiskanim medijima u vrijeme predizborne kampanje za izbore u Hrvatski sabor 2003. godine, područje: Analiza medijske percepcije romske nacionalne manjine).

Ovim projektom Udruga LET dopire do mladih i na neposredan način – kontaktom „lice u lice“ pruža informacije o štetnosti konzumiranja cigareta, alkohola i droga te savjetuje na mogućnosti provođenja drugačijeg i sadržajnijeg slobodnog vremena i usvajanja zdravih stilova življenja. Udruga LET tijekom provedbe projekta nudi jedinstven i neposredan način rada - vanjski rad - dolazak vanjskih radnika u područja gdje se mladi okupljaju u poslijepodnevnom i noćnim satima te informiraju i educiraju o kvalitetnijem provođenju slobodnog vremena kao zdravog i uspješnog stila života na području Grada Zagreba. Opći cilj Projekta je unaprijediti kvalitetu života mladih na području Zagreba i Zagrebačke županije te povećati javnu svijest o uzrocima i posljedicama korištenja sredstava ovisnosti uz istovremeno jačanje kapacitete institucija za pružanje informacija i zaštitu prava mladih, s posebnim naglaskom na mlade Rome. Kratkoročni ciljevi obuhvaćaju povećanje znanja mladih i roditelja o svim sredstvima ovisnosti (cigarete, alkohol, droga), poticanje mladih na kvalitetno provođenje slobodnog vremena i usvajanje zdravih stilova življenja, senzibiliziranje roditelja na probleme ovisnosti i načine suočavanja s drogama kao i oblicima prevencije i liječenja,

educiranje mladih za borbu protiv zlorabe droga, pušenja i alkohola, povećanje znanja o zdravstvenom stanju i navikama konzumiranja sredstava ovisnosti mlade romske populacije.

Provedbom ovog projekta očekivana je i dobit za zajednicu posebno u području veće senzibilizacija javnosti za potrebe i dobrobit lokalnih zajednica u kojima postoji problem ovisnosti kod mladih, jačanju preventivnih aktivnosti za mlade na području Zagreba i Zagrebačke županije, jačanju volonterskih aktivnosti i civilnog društva, razradi strategijskih pravaca za pojedinu lokalnu zajednicu, strategijskom promišljanju na županijskoj/gradskoj razini kao i osmišljavanju programa «zajednice koje brinu» kao sveobuhvatnog preventivnog programa.

Projektom je predviđeno da će biti obuhvaćeno ukupno, direktnih korisnika 3850 građana, različitog demografskog, socio-kulturnog i ekonomskog položaja od čega je 300 mladih na području cijelog Zagreba (dnevno oko 5 mladih). Nadalje je predviđeno da će se obuhvatiti i minimalno jedna trećina roditelja mladih korisnika projekta (putem informativnih vodiča, letaka i brošura i medija), mjesečno između 100-150 roditelja, a preko web stranice još 3000 korisnika. Ukupno 3450 korisnika (mladih i roditelja) tijekom provedbenog razdoblja projekta. Nadalje, predviđeno je da će ovim projektom biti obuhvaćeno 100 Roma Grada Zagreba u dobi od 15 do 29 godina, stručnjaci u socijalnim i zdravstvenim ustanovama (100 stručnjaka) i roditelji Roma (200 roditelja), ukupno 400 korisnika.

Procijenjeno je da će projektom indirektno biti obuhvaćeno i oko 2000 građana putem medija (televizijskih i radijskih emisija i novinskih članaka), interneta te neformalnim komuniciranjem roditelja, profesora i stručnjaka.

Za provedbu samog projekta Udruga LET predviđela je korištenje metode vanjskog rada koja je prihvaćena od strane Svjetske zdravstvene organizacije. Vanjski rad je pristup koji se koristi u provođenju programa kojim se dolazi u doticaj s ciljanim skupinama u zajednicama u kojima žive, gdje koriste alkohol, drogu i gdje se okupljaju. Opće zadatke programa vanjskog rada različite su: pružanje informacija o načinima smanjenja štete (kojima je cilj prevenirati ili umanjiti negativne zdravstvene i socijalne posljedice povezane s određenim ponašanjima), liječenju ovisnosti i zamjenskim tretmanima, testiranje na HIV i dijeljenje savjeta o spolno prenosivim bolestima. Zasniva se na suradnji s lokalnom zajednicom te potiče davanje povratnih poruka od strane zajednice te u svojim postavkama ima cilj napraviti bilo kakvu pozitivnu promjenu, a smatra se da je ciljana populacija (mladi)- stručnjak u smanjivanju vlastitih rizika.

Odnos s korisnicima programa mora se temeljiti na povjerenju, međusobnom poštovanju i povjerljivosti (uključuje neosuđivanje i izbjegavanje konfrontacije prilikom naglašavanja osobne odgovornosti u smanjenju štete).

Kako bi se ostvarili gore navedeni ciljevi planirane su slijedeće aktivnosti i metode u okviru projekta:

1. vanjskim radom 7 dana u tjednu (svaki dan u mjesecu, osim državnih blagdana) sa 4 vanjska radnika provoditi javnozdravstveni odgoj mladih od 15-29 godina koji provode slobodno vrijeme u parkovima u štetnostima konzumiranja cigareta, alkohola i droga te provoditi vanjski rad sa mladom romskom populacijom na području Zagreba,

2. podjelom letaka i brošura prilagođenim potrebama populacije kao i provođenjem savjetodavnog rada vanjskih radnika i stručnih suradnika udruge senzibilizirati mlade, a posebno mlade Rome o štetnostima droga i drugih sredstava ovisnosti,

3. podjelom informativnog vodiča (koji sadržava popis terapijskih zajednica, upute o ostvarivanju zdravstvenih prava i zdravih stilova života, telefonski brojevi centara za krizna stanja i drugih institucija koje pružaju savjetovanje i njihovim roditeljima pomoći potrebne informacije) senzibilizirati roditelje mladih, a posebno romske djece na probleme ovisnosti i načine suočavanja s drogama i drugim sredstvima ovisnosti kao i oblicima prevencije i liječenja,

4. organiziranjem stručnih skupova i individualnim i grupnim sastancima poticati stručnjake u zdravstvenim i socijalnim ustanovama da u svom redovnom radu s mladom populacijom djeluju preventivno na pojavu ovisnosti, s posebnim naglaskom na potrebe i probleme mlade romske populacije,

5. pisanjem obavijesti i priopćenja za medije uključiti sredstva javnog priopćavanja, konzultirati o mogućim načinima pristupa i uključivanja mladih (posebno Roma) u projekt, u cilju senzibiliziranja stručnjaka u socijalnim i zdravstvenim ustanovama na probleme ovisnosti kod mladih, s naglaskom na jačanju antidiskriminatorne i javnozdravstvene prakse,

6. izradom i podjelom adekvatnog promidžbenog materijala za mlade osobe (majice, trakice za mobitele) sa porukom o prevenciji pušenja, alkohola i droga,

7. praćenjem ostvarivanja prava na zdravstvenu i socijalnu zaštitu i savjetovanje kod problema ovisnosti kod mladih, a posebno mladih Roma, kao i poticanjem mladih na korištenje usluga centra za prevenciju ovisnosti, klinike za psihijatriju-odjel za ovisnosti i programe/projekte udruga putem vanjskog rada,

8. obilježavanjem Mjeseca borbe protiv zlorabe droge okupiti relevantne dionike i potaknuti javnu raspravu o prevenciji pušenja, alkohola i droga kod mladih,

9. permanentnom i finalnom evaluacijom (izvještaji vanjskih radnika s terena, ostale evaluacijske metode i tehnike) stalno unaprjeđivati projekt,

10. supervizijom projekta omogućiti smanjenje „burn out“-a vanjskih radnika kao i usvajanje novih znanja potrebnih za kvalitetan rad s mladima.

U skladu s gore navedenim aktivnostima po završetku Projekta očekuju se slijedeći rezultati:

1. Rezultati rada s mladima od 15-29 godina koji se navečer okupljaju u parkovima Zagreba te konzumiraju cigarete, alkohol i droge

- informirano i educirano o zdravijem načinu života 300 mladih, s naglaskom na promjeni stavova vezanih uz konzumiranja sredstava ovisnosti,
- provedeno 112h savjetodavnog rada vanjskih radnika mjesečno (560h tijekom provedbe projekta),
- tiskano i distribuirano 5 000 komada edukativnog materijala (informativni vodič, brošure, leci),
- izrađeno i distribuirano 5 000 komada promidžbenog materijala (trakice za mobitele i majice za mlade)

2. Rezultati rada s mladim Romima

- informirano i educirano 100 mladih Roma o štetnim posljedicama korištenja alkohola, cigareta i droga
- tiskano i distribuirano 500 komada edukativnog materijala (informativni vodič, brošure, leci),
- izrađeno i distribuirano 500 komada promidžbenog materijala (trakice za mobitele i majice za mlade)
- provedeno 40h savjetodavnog rada vanjskih radnika mjesečno (200h tijekom provedbe projekta),
- potaknuto 100 mladih Roma na korištenje usluga udruga i savjetovališta radi kvalitetnog osmišljavanja slobodnog vremena u cilju prevencije svih oblika ovisnosti.

3. Rezultati rada s ostalim dionicima – roditeljima korisnika, stručnjacima u socijalnim i javnozdravstvenim institucijama

- educirano 100-150 roditelja mladih o utjecaju stavova roditelja na pojavu ovisnosti kod mladih,
- educirano 200 roditelja mladih Roma o štetnim posljedicama pušenja, konzumiranja alkohola i droga,
- osigurana dostupnost preventivnog materijala na web stranici udruge uz mjesečnu posjećenost od 650 korisnika (3 000 tijekom provedbenog razdoblja),
- uključeno 20 novinara i urednika u projekt i objavljeno 10 priopćenja za javnost, sudjelovanje u 2 televizijske i radijske emisije
- kontaktirano i konzultirano 100 socijalnih radnika, psihologa, socijalnih pedagoga i liječnika
- održane 4 supervizije
- izrađeno 5 mjesečnih evaluacija i završna evaluacija
- obilježan mjesec borbe protiv droge
- uključeno 20 volontera

Osim navedenih rezultata, očekivani utjecaj navedenih aktivnosti su socijalno osnaženi i educirani roditelji kojima su unaprijeđena znanja o štetnosti pušenja i konzumiranja alkohola.

Nadalje realizacijom ovog projekta očekivalo se da će projekt imati i pozitivan utjecaj na studente koji će biti uključeni u projekt jer će kroz rad sa korisnicima steći određenu praksu, uz stručnu superviziju te uz pomno praćenje njihovog rada od strane stručnjaka te da će isti prikupljena znanja moći primjenjivati u budućem zanimanju.

Zaključak evaluacije

Evaluacijski rad na Projektu sastavni je dio aktivnosti koja se provodila kontinuirano tijekom cijele provedbe Projekta. Evaluacijski rad je omogućio kvalitetniji rad i usklađivanje pojedinih aktivnosti Projekta kao i unapređenje same provedbe projekta.

U okviru Projekta provodila se procesna i projektna evaluacija. Evaluacija je bila unutarnja, a provodila ju je osoba koja ima iskustva u radu na području metodologije istraživanja u socijalnim znanostima kao i poznavanja područja koja je projekt pokrivaio.

Procesna evaluacija se odnosi na praćenje razvoja projekta i njegovu implementaciju kroz izvještaje donatoru, a što uključuje: praćenje broja osoba uključenih u projekt, praćenje broja korisnika web stranice Udruge sa sadržajima koji su vezani uz projekt, praćenje broja kontakata s predstavnicima udruga i institucija, praćenje broja razgovora voditelja projekta, izvoditelja (vanjskih radnika) i stručnih suradnika sa ciljanom populacijom, praćenje broja posjećenih lokacija vanjskih radnika, praćenje vremena rada vanjskih radnika, voditelja projekta na projektu, praćenje broja zaposlenih vanjskih radnika, praćenje broja sudionika tribine, stručnih sastanaka, praćenje broja tiskanih i distribuiranih materijala (letci, brošure, informativni vodiči, majice i trakice za mobitele), praćenje uključenosti medija (broja članaka i reportaža o projektu), praćenje broja supervizija, praćenje izrade i provedbe evaluacije o zadovoljstvu korisnika projektom i načinu izvedbe.

Procesna evaluacija se odnosila na praćenje razvoja programa i njegovu implementaciju kroz izvještaje donatoru.

U evaluaciju su uz praćenje Programskog tima, koji upravlja rad nad provođenjem programa, bili uključeni i korisnici programa. U navedenom dijelu pratio se broj korisnika uključenih u projekt – broj novih, ali i kontinuitet broja stalnih korisnika, broj punktova kao i posjećenost istih od strane korisnika. U evaluaciji se pratio broj zaposlenih vanjskih radnika i volontera, pratio se broj vršnjačkih edukatora i praćenje broja supervizija i sastanaka. S obzirom na ciljeve projekta i predviđene aktivnosti istoga praćeno je održavanje broja kontakata neformalne mreže udruga i organizacija na provedbi nacionalnog akcijskog plana borbe protiv štetnosti utjecaja konzumiranja cigareta, alkohola i droga kod mladih u dobi od 15-18 godine života.

Evaluacijom je obuhvaćen i rad voditeljice projekta prilikom čega je obrađena pažnja na ispunjavanje ugovornih obveza što uključuje pravovremeno podnošenje financijskih izvještaja kao i pravilno trošenje dobivenih sredstava.

Projektna evaluacija se odnosila na ispunjenje postavljenih ciljeva. Pratila je koliko se Projekt provodi u skladu s terminalnim planom rada te usklađenost rada pojedinih aktivnosti s predviđenim vremenskim periodom u kojem se

određena aktivnost trebala provesti. Evaluacijom su se željele otkloniti eventualne prepreke do kojih je moglo doći tijekom provedbe pojedinih aktivnosti ukoliko nisu bile dobro usklađene s vremenom.

Procesna evaluacija se odnosila na praćenje razvoja programa i njegovu implementaciju kroz izvještaje donatoru, a što je uključivalo:

1. praćenje broja korisnika po pojedinim aktivnostima i kategorijama predviđenih korisnika
2. praćenje broja korisnika web stranice Udruge sa sadržajima koji su vezani uz program
3. praćenje provedbe podjele edukativnog materijala
4. praćenje broja kontakata s predstavnicima predviđenih institucija
5. praćenje broja razgovora voditelja programa, izvoditelja i stručnih suradnika
6. organizacija stručnih skupova (tribina) i posvećenost istih
7. organizacija i provedba supervizijskih sastanaka djelatnika
8. praćenje uključenosti medija (broja članaka i reportaža o programu)
9. broj uključenih institucija (državnih, lokalnih i nevladinih) i stručnjaka

Provođenjem evaluacije ispitana je uspješnost provedbe projekta i to sljedećim područjima:

Utvrđivanje potrebitosti Projekta

Projektom i procesnom evaluacijom ispitana je uspješnost provedbe projekta te je utvrđeno da je Projekt potreban, jer je isti produkt kontinuiranog rada Udruge i težnje za stalnim unapređenjem rada kao i davanja mogućih rješenja kako bi se osigurali uvjeti za rješavanje postojećih problema u području rješavanja probleme konzumiranja cigareta, alkohola i droga kod mladih u dobi od 15-18 godine, uključujući i Romsku populaciju mladih. S obzirom na dugogodišnji kontinuirani rad Udruge LET i iskustvo u provedbi programa Smanjenja štete kod intravenskih korisnika droga, kao i prijašnju provedbu ove vrste projekta ista je izradila projekt koji se pokazao kao odgovor na zadovoljavanje detektiranih potreba u društvenoj zajednici. S obzirom da su korisnici navedenog projekta ne rijetko bili mlađi od 15 godine života i stariji od 18 godine života što upućuje na potrebitost proširenja ovog projekta i na druge dobne skupine preporuka je da se u narednim projektima predvidi proširenje korisnika.

Utvrđivanje kvalitete provedbe projekta

Evaluacijom je utvrđeno da se projekt odvijao kvalitetno, u skladu kako je bilo predviđeno. Dosadašnje iskustvo Udruge LET zasigurno je osiguralo preduvjete za kvalitetno planiranje pojedinih aktivnosti, a time i provedbu samog Projekta.

Ostvarivanje postavljenih ciljeva

Sve navedene aktivnosti bile su provedene sa ciljem rješavanja problema konzumiranja cigareta, alkohola i droga kod mladih u dobi od 15-18 godine, uključujući i Romsku populaciju mladih te su u potpunosti provedbom ovog projekta i postignuti.

Provedba uspješnosti aktivnosti Projekta

U samom planiranju provedbe Projekta može se reći da je autor projekta uskladio aktivnosti projekta s planiranim vremenom provedbe pojedine aktivnosti. Odabir pojedinih aktivnosti Projekta pokazale su se kao izuzetno uspješnima što govori podatak da su u potpunosti ostvareni gore navedeni ciljevi Projekta. Bitan čimbenik u evaluiranju samog Projekta je evaluiranje pojedinih aktivnosti Projekta što govori o 90% provedbi navedenih aktivnosti kao i o visokoj uspješnosti provedbe svake pojedine aktivnosti. Tijekom evaluacije Projekta evaluirana je i stavka ispunjavanja predviđenog broja korisnika što je u većem dijelu ostvareno. Neznatno manja obuhvaćenost predviđenog broja korisnika bila je prisutna u području uključivanja Romske populacije mladih gdje je zabilježen nešto manji broj (20% manje) te u ukupnom broju obuhvaćenih mladih (83% od planiranog broja je obuhvaćeno) sudionika od predviđenog. Analizom provedbe pojedinih aktivnosti utvrđeno je da je zbog manjeg postotka obuhvaćenosti korisnika romske populacije došlo zbog njihove nedovoljne informiranosti kao i ne razumijevanja jezika te straha od nepoznatoga. No, isto nije umanjilo kvalitetu provođenja same aktivnosti Projekta. Prijedlog za otklanjanje navedenog nedostatka vidi se u uključivanju u samu realizaciju više romskih udruga te dio projekta provoditi preko istih. Do 17% manjeg broja obuhvata u populaciji mladih je došlo zbog teških vremenskih uvjeta (iznimna hladnoća) što predstavlja uvjete na koje projektni tim ne može utjecati. Mišljenja sam da je nadalje potrebno ustrajati na provedbi ovog projekta pri navedenoj populaciji zbog istovremene potrebitosti među populacijom za ovom vrstom projekta, ali i postojanjem visokog stupnja isključenosti istih iz sličnih projekata.

Provedena procesna i projekta evaluacija Projekta "Pušenje, alkohol, droga – NE HVALA!" potvrdila je visoku uspješnost provedbe samog Projekta te postizanje postavljenih ciljeva kao i potrebu za daljnjom provedbom istog.

Prevenција spolno prenosivih bolesti i zaštita reproduktivnog zdravlja

Glavni cilj projekta je sprečavanje širenja spolno prenosivih bolesti i reproduktivnog zdravlja seksualnih radnica na području Grada Zagreba. Projekt se temelji na metodama vanjskog (ou treach) rada koji ima za cilj doći u kontakt s korisnicama programa gdje se one nalaze. Dostavno vozilo se zaustavlja na 6 lokacija u gradu, 2 puta na tjedan u kasnim noćnim satima, uz mogućnost da korisnice nazovu ili pošalju poruku na mobitel: 091 7244 744 (dežurni telefon) te dogovore mjesto i vrijeme za dostavu preventivnog i edukativnog materijala (program: ZAGREB- ZOV). Očekivani rezultati su uključivanje preko 100 seksualnih radnica u program, podjela kondoma i edukativnog materijala, upućivanje na testiranje na HIV, omogućavanje besplatnih ginekoloških pregleda te promocija ovakve vrste programa .

Pribavili smo dozvolu od strane CARNeta za korištenje domene www.udruga-let.hr te je uspostavljena suradnja sa tvrtkom *S.H.O.P. Centar d.o.o.* za usluge zakupa web prostora do ožujka 2010. godine. Prikupljen je i obrađen materijal za izradu web stranice, s posebnim naglaskom na socijalne i javnozdravstvene teme koje će biti korisne građanima. Na web stranici udruge se nalaze teme vanjskog rada i programa smanjenja štete, mjesta na kojima se građani mogu testirati na HIV/AIDS, hepatitis B i C, programi i projekti udruge (pomoć samohranim roditeljima, čišćenje okoliša od odbačenog ovisničkog pribora i sl.) te najave radionica i edukacija koje organizira LET. Održavana je i web stranica www.samohrani.com sa ciljem povezivanja samohranih roditelja, pružanja savjeta i izmjene iskustava predstavnika udruge.

Financijsko poslovanje:

Vođenje financija i u 2008. godini je povjereno knjigovodstvenom servisu *PAGUS* s kojim je sklopljen ugovor, a osigurano mjesečno plaćanje. Udruga je 17.02.2009. godine podnijela **Državnom uredu za reviziju** Račun prihoda i rashoda za razdoblje od 01.01. do 31.12.2008. godinu, Bilancu na dan 31. prosinca 2008. godine te Bilješke uz račun prihoda i rashoda i uz bilancu. Prema Računu prihoda i rashoda za razdoblje od 01.01. do 31.12.2008. godinu, Udruga je imala 1.077,133 kn prihoda (prethodna razdoblja, 2003. godine 96.157,00 Kn; 2004. godine 389.601,00 Kn ; 2005.- 686.091,00; 2006 1.545.136,00 Kn te 2007.: 979.296,04 kn prihoda). Prihodi su veći od rashoda za 3%, rashodi obuhvaćaju: materijalne rashode 47%, rashode za zaposlene 52%, rashode amortizacije, financijske rashode i donacije 1%. Višak prihoda poslovanja iznosi 32.430,00kn, dok p reneseni višak prihoda poslovanja od proteklih godina iznosi 185.204,00 kn, tako da u slijedećem razdoblju udruga raspolaže sa viškom prihoda i primitka u iznosu od 217.634,00 k n.

Donatori:

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi Republike Hrvatske
Grad Zagreb, Gradski ured za zdravstvo, rad, socijalnu zaštitu i branitelje
Ministarstvo obitelji, branitelja, međugeneracijske solidarnosti
Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva

Članstvo u udrugama:

Međunarodne:

Eastern European Harm Reduction Network (EEHRN), Vilnius, Litva
European Public Health Alliance (EPHA), Brisel, Belgija
AIDS Action Europe, Amsterdam, Nizozemska

Domaće:

Koalicija udruge u zdravstvu
Mreža udruge za pružanje podrške i pomoći jednoroditeljskim obiteljima (u nastajanju)
Mreža udruge BENEFIT

Planovi za 2009. godinu i zaključak:

Udruga će nastaviti provoditi *Program smanjenja štete* te razvijati nove programe namijenjene osobama koje intravenski koriste droge i seksualnim radnicama. Razvijat ćemo nove javnozdravstvene usluge namijenjene širokom krugu građana – mladima, osobama s rizičnim ponašanjima, etničkim manjinama. *Uključivanje medija* i educiranje građana putem medija te aktivnim sudjelovanjem u radijskim i televizijskim emisijama i novinama promovirat ćemo poštivanje ljudskih prava i uključivanje marginalnih grupa u društveni život, a *uključivanje predstavnika javnog, državnog i privatnog sektora* će biti od posebne važnosti. Udruga će nastaviti razvijati i nove *socijalne usluge* namijenjene jednoroditeljskim

obiteljima. Socijalni i javnozdravstveni pristup æ biti umrežen. *Nastavit æmo i osnažiti istraživaèki rad,* suradnju s Sveuèilištem pri provođenju istraživanja u populaciji naših korisnika.

Planiramo zapošljavanje još jednog djelatnika na poslovima vanjskog rada te otvaranje novih punktova.

U skladu sa proraèunom o pružanju institucionalne potpore razvoju i/ili stabilizaciji udruge, planira se nabava još kompjutorske opreme.

Od 2006. godine provodimo *Program unapređenja kvalitete rada udruge LET* . Program se sastoji od: mjeseènih supervizija i edukacija zaposlenika/èlanova udruge, periodiènih specifiènih edukacija, internih edukacija i samoedukacija, evaluacije uèinka rada voditelja udruge, evaluacije uèinka rada zaposlenika, ispitivanje zadovoljstva i potreba zaposlenika. Program rada je sastavni dio Godišnjeg plana i Izvještaja o prethodnoj godini.

Udruga LET je 2008 . nastavila provođenje programa smanjenja štete te je u godini dana radila s velikim brojem korisnika koji su koristili usluge Udruge s područja savjetovanja i edukacija iz područja zdravstvene i socijalne zaštite. Osim direktnog rada s korisnicima, veliku pozornost smo posvetili i radu s medijima, jedinicama lokalne i područne (regionalne) uprave kao i stručnjacima u socijalnim i javnozdravstvenim ustanovama. Financijska sredstva su korištena namjenski te su izvještaji donatorima dostavljani redovito.